

פרשת בהעלתך תש"ע מה תצעק אלי

במדבר פרק יב

(א) וַתְּדַבֵּר מִרְיָם וְאַהֲרֹן בְּמִשְׁהַ עַל אֲדֹת הָאִשָּׁה הַכַּסְיִית אֲשֶׁר לָקַח כִּי אִשָּׁה כַּסְיִית לָקַח: (ב) וַיֹּאמְרוּ הֲכֹחַ אֲנִי בְּמִשְׁהַ דְּבַר יְקֹנֶק הֲלֹא גַם בְּנֵי דְבַר וַיִּשְׁמַע יְקֹנֶק: (ג) וְהָאִישׁ מִשְׁהַ <ענו> עָנִיו מֵאֲד מִכָּל הָאָדָם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה: ס (ד) וַיֹּאמֶר יְקֹנֶק פְּתֹאִים אֶל מִשְׁהַ וְאֶל אַהֲרֹן וְאֶל מִרְיָם צְאוּ שְׁלֹשְׁתֵּיכֶם אֶל אֹהֶל מוֹעֵד וּצְאוּ שְׁלֹשְׁתֵּם: (ה) וַיֵּרֶד יְקֹנֶק בְּעִמּוּד עָנָן וַיַּעֲמֵד פֶּתַח הָאֹהֶל וַיִּקְרָא אַהֲרֹן וּמִרְיָם וַיִּצְאוּ שְׁנֵיהֶם: (ו) וַיֹּאמֶר שְׁמַעוּ נָא דְבַרִּי אִם יִהְיֶה נְבִיאֵיכֶם יְקֹנֶק בְּמִרְאָה אֲלֵיו אֲתִנְדָּע בְּחִלּוֹם אֲדַבֵּר בּוֹ: (ז) לֹא כֵן עֲבַדִּי מִשְׁהַ בְּכָל בֵּיתִי נְאֻמָּן הוּא: (ח) פֶּה אֶל פֶּה אֲדַבֵּר בּוֹ וּמִרְאָה וְלֹא בְּחִידָת וּתְמִנַת יְקֹנֶק יָבִיט וּמְדוּעַ לֹא יִרְאֶתֶם לְדַבֵּר בְּעַבְדֵי בְּמִשְׁהַ: (ט) וַיַּחַר אֶף יְקֹנֶק בָּם וַיִּלַּךְ: (י) וְהֶעֱנָן סָר מֵעַל הָאֹהֶל וְהִנֵּה מִרְיָם מְצַרְעֶת כְּשֶׁלֶג וַיִּפֹּן אַהֲרֹן אֶל מִרְיָם וְהִנֵּה מְצַרְעֶת: (יא) וַיֹּאמֶר אַהֲרֹן אֶל מִשְׁהַ בִּי אֲדַנִּי אֵל נָא תִשֶׁת עֲלֵינוּ חֲטָאת אֲשֶׁר נוֹאֲלָנוּ וְאֲשֶׁר חֲטָאנוּ: (יב) אֵל נָא תְהִי כַּמֶּת אֲשֶׁר בְּצִאתוֹ מִרְחֹם אִמּוֹ וַיֹּאכַל חֲצִי בְּשָׂרוֹ: (יג) וַיִּצְעַק מִשְׁהַ אֶל יְקֹנֶק לֵאמֹר אֵל נָא רְפָא נָא לָהּ:

שמות רבה - פרשה כא

[א] וַיֹּאמֶר ה' אֵל מִשְׁהַ מַּה תִּצְעַק אֵלַי הַה"ד (תהלים לד) צעקו וה' שמע מהו כן אלא שתי ירושות הנחיל יצחק לשני בניו, הנחיל ליעקב הקול וכה"א (בראשית כו) הקול קול יעקב, והנחיל לעשו הידים שנאמר והידיים ידי עשו, ועשו היה מתגאה בירושנתו שנא' (במדבר כ) ויאמר אליו אדום לא תעבור בי פן בחרב וגו', ויעקב מתגאה בירושנתו שנא' (דברים כו) ונצעק אל ה' אלהי אבותינו, לעתיד לבוא שניהן נוטלין שכרן, עשו נטל שכרו שנאמר (ישעיה לד) כי רותה בשמים חרבי הנה על אדום תרד, ויעקב נטל שכרו שנאמר (ירמיה ז) קול ששון וקול שמחה לכך כתיב צעקו וה' שמע, לפי שצעקו בני ישראל על היס שנאמר ויצעקו בני ישראל אל ה' שמע הקב"ה תפלתם ואמר למשה מה תצעק אלי כבר שמעתי [צעקתם] [צעקתך] דבר אל בני ישראל ויסעו.

דברים פרק ג פסוק כג

וַאֲתַחֲנוּן אֶל יְקֹנֶק בְּעַת הַהוּא לֵאמֹר:
וְאֵתַחֲנוּן - אין חנון בכל מקום אלא לשון מתנת חנם. אף על פי שיש להם לצדיקים לתלות

במעשיהם הטובים, אין מבקשים מאת המקום אלא מתנת חנם. לפי שאמר לו (שמות לג יט) וחנותי את אשר אחון, אמר לו בלשון ואתחנן. דבר אחר זה אחד מעשרה לשונות שנקראת תפלה, כדאיתא בספרי: **בעת ההיא** - לאחר שכבשתי ארץ סיחון ועוג דמייתי שמא הותר הנדר: **לאמר** - זה אחד משלש מקומות שאמר משה לפני המקום איני מניחך עד שתודיעני אם תעשה שאלתי אם לאו:

מסכת ברכות דף לד ע"א

תנו רבנן: מעשה בתלמיד אחד שירד לפני התיבה בפני רבי אליעזר והיה מאריך יותר מדאי. אמרו לו תלמידי: רבינו, כמה ארכן הוא זה! - אמר להם: כלום מאריך יותר ממשה רבינו? דכתיב ביה: (דברים ט') את ארבעים היום ואת ארבעים הלילה וגו'. שוב מעשה בתלמיד אחד שירד לפני התיבה בפני רבי אליעזר והיה מקצר יותר מדאי. אמרו לו תלמידי: כמה קצרן הוא זה! אמר להם: כלום מקצר יותר ממשה רבינו? דכתיב: (במדבר י"ב) אל נא רפא נא לה. אמר רבי יעקב אמר רב חסדא: כל המבקש רחמים על חבירו אין צריך להזכיר שמו, שנאמר: אל נא רפא נא לה, ולא קמדכר שמה דמרים.

Rabbi Brovender's Shiur is sponsored by Dr. Bernard & Robin Cohen

Visit www.atid.org/shiur for audio recordings, Podcasts, or to sign-up to receive sources in advance.
Visit www.WebYeshiva.org to sign up for Rabbi Brovender's fully interactive, online Yeshiva.

ספר ליקוטי מוהר"ן - מהדורא קמא סימן קעד

כְּשֶׁהַדִּינִין, חֶסֶד וְשְׁלוֹם, גּוֹבְרִים עַל הָאָדָם אִין לְהַמְתַּפְּלֵל עֲבוּרוֹ לְהַזְכִּיר שְׁמוֹ שְׁלֹא יִתְגַּבְּרוּ הַדִּינִין, חֶסֶד וְשְׁלוֹם, וַיִּכְמוּ דְאִיתָא. שְׂנַח לֹא קָרָא לוֹ אָבִיו שֵׁם בְּעֵת לְדָתוֹ מִשּׁוֹם שֶׁהָיָה אָז הָעוֹלָם בְּדִינִין, וְעַל כֵּן לֹא רָצָה אָבִיו לְתַן לוֹ שֵׁם כִּי עַל יְדֵי הַשֵּׁם יִהְיֶה נֶכֶר וּמְסֻיָּם בֵּין הַמְּקַטְרִים וַיּוֹכְלוּ הַדִּינִים לְהַתְּגַבֵּר עָלָיו, וְזֶהוּ כְּשֶׁהַתְּפִלָּה מְשֶׁה רַבֵּנוּ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם, עַל מְרִים לֹא הַזְכִּיר שְׁמָהּ, רַק אָמַר סָתֵם "אֵל נָא רַפָּא נָא לְה" (בְּמַדְבָּר י"ב). כִּי מַחְמַת שְׁהִיו הַדִּינִין גּוֹבְרִים עָלֶיהָ, לֹא רָצָה לְהַזְכִּיר שְׁמָהּ בְּפָרוּשׁ כְּנִ"ל, וְאָף עַל פִּי כֹן הָעֲלִים שְׁמָהּ בְּרִמּוֹ נִפְלָא בְּתוֹךְ תְּפִלָּתוֹ. כִּי נָא רַפָּא בְּגִימְטְרִיא מְרִים יּוֹכְבֵּד מְכוּוֹן מִמֶּשׁ, הִינּוּ שֵׁם הַחוֹלָה וְשֵׁם אִמָּה שְׁצָרִיךְ לְהַזְכִּיר עַל הַחוֹלָה כְּשֶׁמְתַפְּלִין עָלָיו, אַךְ לֹא רָצָה לְהַזְכִּיר בְּפָרוּשׁ כְּנִ"ל:

שמות פרק יד פסוק טו

וַיֹּאמֶר יְקֹנֵק אֶל מֹשֶׁה מַה תִּצְעַק אֵלַי דְּבַר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּסְעוּ:

רש"י

מה תצעק אלי - למדנו שהיה משה עומד ומתפלל, אמר לו הקב"ה לא עתה להאריך בתפלה שישראל נתונין בצרה. דבר אחר מה תצעק אלי עלי הדבר תלוי ולא עליך, כמו שנאמר להלן (ישעיה מה יא) על בני ועל פועל ידי תצוני: **נדבר אל בני ישראל ויסעו** - אין להם אלא ליסע שאין הים עומד בפניהם, כדאי זכות אבותיהם והם והאמונה שהאמינו בי ויצאו, לקרוע להם הים:

ישעיהו פרק סה פסוק כד

וְהָיָה טָרֶם יִקְרְאוּ וְאֲנִי אֶעֱנֶה עוֹד הֵם מְדַבְּרִים וְאֲנִי אֶשְׁמַע:

תהלים פרק י' פסוק יז

תִּאֲוֹת עֲנוּיִם שְׁמַעַת יְקֹנֵק תִּכְיֶן לִבִּם תִּקְשִׁיב אֲזַנְךָ: